

ВАСИЛЪ ДРУМЕВЪ

Брой 2 пв.

Год. I.

Просвѣтно-литературенъ листъ на Шуменската мъжка гимназия „Василъ Друмевъ“.

Идилитъ на Петко Тодоровъ

Какво сладостно настроение обладава и владѣе докрай читателя на тия лирични идилии, пропити отъ народността духъ и омаята на народнитѣ пѣсни! Това е настроението, съ което самиятъ авторъ разказва и което обединява всички идилии въ обширна лирична поема. Въ хармонния съпоставия лиризмъ е лиризмътъ на тѣхното съдържание, защото се възпроизвеждатъ най-разнообразни по сила и качество душевни преживявания, нѣкои отъ които сж сложни и повечето отъ които сж индивидуалистични пориви за волност и щастие, за пълно изживяване на живота споредъ духовнитѣ стимули на изобразенитѣ лица. Калина въ „Мечкаръ“ волно и смѣло се отдава на стихийната си страсть къмъ циганина—мечкаръ, съ когото—предъ очитѣ на изуменитѣ селяни—заминава—тѣй безъ попъ. безъ кръсть—, за да се не върне вече въ село и за да сведе безъ време въ гроба своята майка. Дѣдо Митро въ „Негова синъ“ е билъ въ турско време смѣлъ хайдутинъ—закрилникъ на народа, но „тръгналъ свѣта да реди и нарежда“, е заръзалъ имотъ и кжца и се отнася грубо къмъ своята сневоленна жена. Нено въ „Гусларева майка“ е кривовратъ делия, гусларъ пошурѣлъ, който всѣкога е прѣвъ по хора и веселби и си оставя самотенъ но волень и младъ, и когато застарѣва. Сжщо смѣлъ и нехаенъ халостникъ е билъ отначало и Рале въ „Отъ прозореца“, който не оставялъ на мира хората и псетата до късна вечеря, но и на селскитѣ злосторници давалъ заслуженото. Златна Злата въ „Молба“, разбира се, не може да се влюби въ друго освенъ въ самия Страхилъ войвода, и нейното желание на смъртното легло, да е хубава и въ гроба и да може и следъ смъртъта си да слуша пѣснитѣ на дружкитѣ си, е така неизпълнимо, както сж нереални самата тя и нейната любовъ. Въ „Слънчова женидба“ е изобразенъ символично гения—творецъ, който, потърсилъ щастие въ земна любовъ, скоро се обладава отъ несвѣстния устремъ на своя творчески поривъ, въ който направя нещастни най-свиднитѣ свои хора. Па комай и въ всички други идилии намираме сжщитѣ индивидуалистични преживявания, които сж централнитѣ мотиви у Тодорова. Тия пориви обикновено сж изобразени въ трагичнитѣ имъ конфликти съ оеднакшитѣ изисквания на обществената срѣда или съ душевното раздвоение на самитѣ лица, което ги обръща на сжщо такива насретници, каквито сж отъ начало до край Кого въ „Змейно“ и Бойко въ „Несретникъ“. Разбира се, тия издигнати и модерни душевни образи не сж типични за селската срѣда, а сж идеализирани, но все пакъ възможни, а главно всички сж съ пълна илюзивна суггестивностъ—сжщественото качество на всѣко поетично произведение. И ние недоумѣваме твърдението на Малчо Николовъ, че тѣ страдали „отъ прекалена съзнателностъ, идейностъ и наивна тенденциозностъ“. Напримѣръ, може ли да се говори, че е „премногу украсенъ“ дивниятъ образъ на златна Злата въ „Молба“, въ който Тодоровъ е възплотилъ своя собственъ купнежъ за волност и неземно щастие и за това така поетически лиризмъ е така силенъ и непрекритъ? Тоя образъ въ основата си е нереаленъ, субективенъ, на той изпжива като живъ предъ насъ. Въ една редица идилии душевнитѣ трепети и движения сж възпроизведени въ прелестната алегорична форма, въ която субективността на автора е отнела всѣка обективностъ на символичнитѣ образи. Но Малчо Николовъ тъкмо въ тия образи съзира „злоупотрѣба съ формулитѣ на индивидуалистичната философия“, въпреки че обективностъ или нормалностъ изобщо не могатъ да бждатъ задължителни при олицетворенията. Защо кукувицѣтъ и кукувицата да могатъ да бждатъ олицетворени като обикновени хора, а не и като горди несретници? Малчо Николовъ, увлѣченъ да търси всѣде маниерностъ, намира за „прекалено подигнатъ“ и сжщинския хомировски тонъ, макаръ и въ нестихотворна форма, въ „Пленникътъ на Калипсо“—Нѣколко идилии сж съ сжщинско идилично съдържание („Овчари“, „Сѣнокося“, „Ржка“, „Когато кокичето цѣфне“), което е разказано съ голѣма задушевностъ.

Поради лиричната сжщностъ на идилитѣ външнитѣ отношения на поетичнитѣ лица, а така сжщо природната обстановка и народниятъ животъ, кждето сж тѣ проявяватъ, не сж прекалено изобразителна целъ на автора, и за това за тѣхъ се разказва набързо, а главно, както казва д-ръ Кръстевъ, въ вътрешна психическа перспектива, чрезъ чувствата на лица, които си припомнятъ сега за тѣхъ. Защото миналитѣ събития не се разказватъ за самитѣ тѣхъ, както напр. въ разказитѣ на Йорданъ Йовковъ, а зарадъ настроението, което се поражда отъ тѣхното припомняване. Така Рале, гледайки презъ прозореца, докато се издими стаята, се унася въ споменитѣ си за цѣлия си досегашенъ животъ, а така сжщо и за ония спомени, които били

нахлули въ съзнанието му презъ една паметна вечеръ и които ни напмняватъ сцената въ сцена въ „Хамлетъ“ Припомняванията имаме още въ „Гусларева майка“, „Спомени“, „Епилогъ“, „Камъни“, „Дѣдо Матей“, „Сжщо и въ „Несретникъ“ преживяванията и отношенията на Бойко се редятъ бързо едни следъ други, защото се разказва за тѣхъ, следъ като сж се изминали години, отъ какъ загорещѣтъ—краванджия изпѣ тукъ своята пѣсенъ—и сухи листа застлаха стжпкитѣ му“.

Въ перспективата на споменитѣ и въ топлотата на настроението сж дадени кжси но хубави природни картини—на съмване, свечеряване или лунна нощъ въ гората или въ полето, на полскитѣ цвѣта, които се изброяватъ съ тѣхнитѣ хубави народни имена, както въ „Изворътъ на Бѣлоногата“, на лѣтния пекъ и пр. Много отъ тия картини блестятъ съ своеобразната прелестъ на олицетворенията. Напр. боричкането на вихритѣ въ запустѣла кжца: „Здрачи се, и млъкнать кръстопжтища и дворове—Кой отъ продънена стена, кой презъ прозорецъ, вихритѣ заискачатъ изъ полусрутената кжца и се погаватъ изъ село. Тукъ край плета, като пребитъ, заскити единъ, другъ се сдвигатъ тамъ съ ржжанищата на нѣкой покривъ—хукнатъ всички отведъ върху му, завъртатъ се, извиватъ пакъ вкупомъ надъ селото и презъ глава се втурнатъ нагоре презъ рида“.

И колко върни и хубави картини изъ народния битъ! Тишина и спокойствие, казва Малчо Николовъ, въе отъ тѣхъ—тишината и спокойствието на патриархалния селски животъ... Съ какво нескривано участие говори Тодоровъ за мислитѣ и надеждитѣ на дѣдо Милко съ „Сѣнокося“, който е миналъ живота си въ неспиренъ трудъ и грижи—домъ да събере и всички—и синове и зетѣове—да нареди. а сега мечтае отъ най-малката си дъщеря вчуе да види... Нѣщо родно, чисто българско има въ благия образъ на баба Гена—майка на Нена въ „Гусларева майка“. Тя не иска да напустне кжщата, дето е дошла млада булка, на свекъръ и свекърва шетала, деца родила и отгледала... Разговорътъ „Черква чука“, започнатъ срѣдъ заглъхнало ехо отъ черковното клепало, е извънредно характеренъ и типиченъ за стари хора отъ нашата селска и еснафска срѣда. Тѣ не сж доволни отъ новитѣ поколѣния и сж примирени съ неизбѣжния близъкъ край. Отъ другъ характеръ и съ по-инакво настроение, но върно доловена е картината въ „Несретникъ“ на скварването между братя и снахи подиръ смъртъта на баща имъ и свекърва имъ. Още не дигнали софрата на отстраненото следъ погребението, и снахитѣ се счепкватъ за свекровата покжщина, а подиръ тѣхъ се счепкватъ и мжжетѣ имъ за почуда на роднини и сѣседи.

Лиричната сжщностъ и поетичната висота на идилитѣ си. Тодоровъ е постигналъ съ своя ритмиченъ народенъ стилъ—съ стила на народнитѣ пѣсни, отъ които е взелъ и мотивитѣ на много отъ своитѣ идилии. Съ пълна шепа на всѣка страница сж изсипани народни думи, епитети и изрази, които не сж възникнали спонтанно изъ тъмната областъ подъ прага на съзнанието, както това, споредъ Божанъ Ангеловъ, е станало у Елинъ—Пелинъ, а, както казва сжщиятъ Божанъ Ангеловъ, сж „търсени, претеглени, преченени, за да дадатъ най-точната и съответна отсѣнка на образа, настроението, мисълта“ избора Напр. „Лозата се съсухри“, „Кучето жадно залаца“, „Овцитѣ пльпнаха“, „Стадото салмисва изъ нивата“, „Студенъ дунавецъ проголяше гората“, „Той изчофили рамене“, „На тумби се натлъчватъ румънки“, „Децаца цапукаха съ подметени еменийки“, „Вдрыхналата стая“, „Кумудни девойки“. Ритмичността на стила е постигната съ избора на думитѣ, съ тѣхната нечленувана форма, а главно съ инверзията, за която Малчо Николовъ неправилно твърди, че била „обикновено пресилена“. Ето какво казва д-ръ Кръстевъ за стила на Тодоровъ: „Предъ насъ не е простата и безискуствена речъ на селянина, а една стилизирана въ всички свои елементи индивидуална речъ, облѣхната отъ настроение и подчинена на целитѣ на художника—речъ, каквато живиятъ езикъ не познава, както не познава езикътъ и мѣрената речъ на народната и на художествената пѣсенъ“.

Забележка. Посочванията и цитатитѣ отъ споменатитѣ автори сж отъ книгитѣ: 1) В. Мирюловъ, Христо Ботьовъ, П. П. Славейковъ, Петко Тодоровъ, Пѣю К. Яворовъ. 2) Б. Ангеловъ, Българска литература, часть II. 3) Малчо Николовъ, Литературни характеристики.

Г. Попивановъ.

Черква чука.

Последнитѣ удари се откъснаха отъ клепало то и мѣрно, отсѣчено звукътъ имъ глѣхна надъ струпанитѣ една до друга кжщици на черковната махала. Отъ стария женски метохъ излѣзе баба

Магдалина, калугерката, и прегърбена надъ тояжката си закрета презъ черковния дворъ по пжтя, закритъ отъ срещнатитѣ грани на салкжитѣ. Татъкъ въ дѣното на двора се отвориха тжжкитѣ врати на черквата и ажтре въ мрачината замѣждуква кандило.

Превитѣ въ дългъ кожухъ, както бѣше приседналъ на пжтния прагъ, дѣдо Христо се извърна къмъ лерква, прекръсти се и се загледа пакъ на среща презъ пжтя. На измазаното чардаче се показа баба Гана, пристжпи и едвямъ преви запрѣли крака да седне срещу сѣседа си.—

„Черква чука... И днесъ мръкна, Христо...“ отдѣхна ся, сѣкашъ изплатила дѣлъ пакъ отъ стария си дългъ.

Вървятъ, нижатъ се единъ по единъ, бабо Гано, днитѣ не сж въ торба да ги скриешъ“, отаърна сякашъ на себе си той.

„Вървятъ, вървятъ, не сещашъ, кога изминаватъ и докато се упомнишъ—толкови години си отишли за реда.“

„Годинитѣ отишли, отишли и хората съ тѣхъ. Зимьсъ на Коледа като запѣли „Рождество твое“, че като се извърнахъ да погледнахъ онѣзи запустѣли тронове... Де, едно време, както съмъ запомнилъ азъ, на такъвъзъ денъ като изпълнатъ отъ дветѣ страни на аналоитѣ онѣзи бѣлобради старци—и благочестиви и набожни—всѣки по тѣхъ мѣстото си да познае...“

„Върхари, върхари какъ оставатъ на есенъ по пипера, дядо Христо—тѣй сега останалъ свѣта!“,

„Като се поразмисля нѣкога, като се заредятъ презъ ума ми онѣзи хора, онѣзи години... Мисля си, било ли е, не е ли туй. Предната нощъ ей тѣй—разсъмна се, съмъ ме не хвана! Мисля, мисля и защо сега само тѣй изпжива въ ума ми да не ме оставя да заспя—Умрелитѣ ли ще възкръсишъ или свѣта ще върнешъ.“

Изгаснаха вече кандилата въ черква, студена вечеръ полѣхна откъмъ салкжитѣ и баба магдалина, пригърбена на тояжката си, закрета пакъ по пжтя.

„Кокиче ли си набрала, бабо Магдалино“, спрѣ я предъ кжщи баба Гана.

Калугерката се изаърна, надигна глава и показа китката въ ржка: „Кокичета, Гано“. Набралъ ги отъ гроба на даскаловата булка—нацѣфтели като венечъ наоколо. Сестра Евлампия не може да спи. Останали сме съ нея въ метоха—азъ още помръдвамъ отъ мѣстото си. Евлампия хемъ само лежи, хемъ не може да спи. Ща ѝ занесе да турне нѣколко кокичета подъ възглавницата си, да подремне нощесъ. И мене да не буди.“

„Дай и на менъ два стрѣка. Магдалино—пресегна съ жилиста ржка дѣдо Христо отъ другата страна и стана.“

Подканения отъ вѣчерния хладъ, баба Гана се хвана за колѣне и сжщо стана да се прибере.

Дѣдо Христо погледна кокичетата и подаде: „На деца е то за пѣсни и игра, за млади—явенъ белегъ и разгатка на сѣнища, пѣкъ насъ старитѣ въ сѣнь да ни приспи... И азъ ще го турна подъ възглавницата си...“

„Пѣкъ насъ старитѣ въ сѣнь да ни приспи“, повтаря следъ него баба Гана, и двамата отсанъ отатѣкъ пакъ се прибраха въ кжщи.

Мълчаливо, покрай стария дворъ, баба Магдалина се приближи до прага на метоха, влѣзе и задъ нея топуза изтрополя отвжтре по тежката порта и я притвори.

Следъ малко пазвантина запапи фенера срещу метоха и надъ нискитѣ струпани кжщици, по запустелия пжтъ, повѣя пролѣтната нощъ.

Петко Тодоровъ.

Два джба*)

Между два равни двора срѣдъ село златна ми рѣка тече, протича, тече, протича, китки донася и все ги въ равни момкови двори презъ зидъ захвърля, предъ кжщи прѣска. Срѣдъ момски двори, двори огрѣни, сухаръ джбъ чернѣй, сухаръ пролистналъ, а пѣкъ подъ него хоро голѣмо отъ моми, момци, китни свадбари, ситно притропва, лудо се кърши. Срѣдъ момни двори, пусти и тжжни, зеленъ джбъ има, зеленъ, повехналъ. Подъ джбна сѣнка никого нѣма, салъ майка въ сълзи подъ клоне плаче. Гледатъ се двата джбове стари, гледатъ се, млчатъ, дума не казватъ. Най-сетне сухаръ дума продума: —Ой джбе — джбе, синъ-зеленъ джбе,

*) Тая пѣсенъ е разработка на непълната народна сватбарска пѣсенъ „Ой джбе, джбе, синъ-зеленъ джбе“—единъ отъ най-едритѣ бисери на народния символизъмъ.

Разработката е направена като сжж прибавени първитѣ 17 стихове. Това е първия опитъ въ нашата литература.

та шо си, джбе, зеленъ повехналъ,
пъкъ азъ съмъ, джбе, сухаръ пролистналъ?
— Та какъ не ще съмъ зеленъ повехналъ?
та какъ не ще си сухаръ пролистналъ?
На мои двори мъгла припадна,
мъгла припадна до сама земя,
на твои двори две слънца грѣятъ.

* *

Ти отдавна познавашъ, душа недоволна,
на метитъ голѣми зохласа и пиянството,
и пленителний устремъ на птицата волна,
и на тежки неволи и грижи поданството.

И висока и права, ти гледатъ далеко
задъ зида на теглата, затворилъ очитъ ни,
и тамъ виждатъ да свѣти, прибуленъ отъ леки,
сребробѣли шуали, градътъ на мечтитъ ни.

Вечеръ

Догарятъ тихи висини вечерни.
Надъ злани, вретенили равнини
възторгътъ на едно сърдце звѣни,
звѣни, разлива се въ каданси мѣрни.

И слушатъ модри планини—титани,
и слушатъ нѣжни бисери—цвѣти.
Незайната малка птичка прилѣтъ
и млѣкна въ равнинитъ замечтани.

Въздишка

Сърце, не чакай да ти пѣя
за радостъ и наслада;
угриженъ, тѣженъ азъ живѣя,
у менъ душата страда.

Нима ти никога не плака?
За людский плачъ нима не знаешъ?
Предъ моя домъ скръбта ме чака,
и смрътъ надъ моя друмъ витае

Кр. Кърджиевъ

* *

Замръха последнитъ зауци вѣлшебни,
Угасна и сетниятъ лжчъ позлатенъ,
И вредомъ е тихо. Залутани, бледни,
Две сѣнки се мѣркатъ изъ мрака побѣдни
По земния миръ заледенъ.
Две сѣнки, на Ева чедата последни,
Следъ грозния пиръ на смъртта,
Средъ ледна пустиня, залутани бледни,
Тѣ взиратъ се плахо в просторитъ ледни
И чакатъ съ предсмъртния стонъ на уста.
Тѣ чакатъ отъ нѣгде зората да блесне
И сгрѣе душитъ преплѣнени с хладъ,
Тѣ чакатъ да видятъ свѣтлина небесни
И чуятъ пакъ звучитъ пролѣтни пѣсни,
Живота си искатъ тѣ младъ.
И немощни бледи, прихванати дветъ,
Тѣ крачатъ безспирно и бързатъ напредъ,
Подкосватъ се вече убити нозетъ.
Тѣ бързатъ: Кждѣ ли? И гдѣ ли ще спрете,
Вий сѣнки последни на живия свѣтъ?

Ив. Ив. Поповъ, уч. отъ VII кл.

Срещу нова година.

Тъмна зимна нощъ. Гжста мъгла е надвиснала
надъ града. Но времето не пречи на гражданитъ
да се движатъ изъ улицитъ. Лици, че всички се
готвятъ за нѣщо. Наистина, днесъ е 31 декемврий,
последниятъ день на остарѣлата и изнемощѣла го-
дина. И сѣкашъ тя отнася съ себе си всички скръ-
би на гражданитъ, които съ усмивка на уста се
движатъ изъ улицитъ. Чернитъ имъ силуети ту се
озаряватъ отъ ослѣпелитата свѣтлина на витрини-
тъ; ту потъватъ въ дълбокия ношенъ мракъ.

Тамъ, надалечъ въ тъмнината, се чуватъ гла-
сове: „мамо, купи ми това“. татенце си това
искамъ да ми подаришъ!“ И какви ли не още въз-
клидания процѣпватъ нощния мракъ! Магизинитъ
сж изпълнени съ народъ. Всички бързатъ да си на-
пазаруватъ и се върнатъ по-скоро въ кѣщи, дето
ги чака топлата стая. Но покрай тия „всички“, има
мнозина, които нѣматъ голѣма охота за по бързо
завръщане въ домоветъ си.

Такъвъ е случаятъ и съ детето — на бедния
стрелочникъ при гара Х. Ярославъ. Това лето дете
скита изъ улицитъ и се спира предъ озаренитъ вит-
рини, като че ли иска да се посуети отъ свѣтлин-
ната имъ. Ето че то се спрѣ предъ една голѣма
витрина и почна да се любува на хубавитъ пода-
ръци, наредени въ нея. Изведнажъ Ярославъ трепна.

Всички подаръци изчезнаха, а вмѣсто тѣхъ
предъ очитъ му се яви баща му; бащата на алко-
ола, извергътъ на пиянството! Да, това бѣше той,
истенскиятъ му баща, който се приближаваше съ
вдигната брадва въ рѣка все по близо и по-близо
до него, и ето че тя се стовари отгоре му.
Ярославъ нададе писъкъ, и всичко, изчезна. Витри-
ната пакъ блесна и озари бледното лице на изпла-
шеното дете. Но то не остана вече тамъ. Разтре-
перано отъ студъ и страхъ, то летѣше къмъ дома
си, къмъ болната си майка! . . .

* *

Бащата на Ярославъ бѣше стрелочникъ при
гара Х., но почна да пие и не си гледаше добре
своята работа, та биде уволненъ. Не стига това, но и

жена му се разболѣ отъ туберкулоза. Отъ тия не-
щастия, които се стовариха надъ главата му, той
свършено се пропи. Въ нетрезво състояние се
вършаше всѣка вечеръ и изливаше своя гнѣвъ вър-
ху единственото си дете. Майката нѣмаше възмож-
ностъ да защити детето си, понеже лежеше и не
можеше да си движи. Неумолима кашлица ѝ раз-
дираше дробоветъ. Отъ день на день тя чакаше
своята смрътъ. Но днесъ, последниятъ день на ста-
рата година, ней не ѝ се искаше да се пресели
въ нѣжността. Тя се страхуваше да не стане „ко-
ларъ на смъртта“.

Тая бѣше единствената ѝ мисль, която я тре-
вожеше. Едва надвечеръ тя се поуспокои и задрѣма.
Присѣни ѝ се, че смъртта е дошла да я вземе въ
обятията си. Изведнажъ ѝ стана студено. Колкото
по вече ѝ се привиждаше, че смъртта се прибли-
жава, толкова ѝ ставаше по студено. Въ мигъ тя
като че усети студена целувка, целувката на смър-
тта, тя протегна рѣце да се отдрѣпне и. . . кош-
мирътъ се прекрати. Тя се видѣ въ прегръдитъ
на милото си момченце, което я целуваше съ вко-
ченясалитъ си устни. Вратитъ бѣха широко отво-
рени, и студътъ влизаше свободни въ малката и
полутъмна стаячка.

Така дълго тѣ стояха унесени и прегърнати
единъ другъ. Тѣ си шептѣха помежду си и взаим-
но мечтаеха за щастие и блаженство. . .

Далечъ се зачу величественитъ звонъ на
камбаната, който постепенно заглѣхна, както заглѣхна
и шепотътъ между майката и детето.

Тѣ заспаха прегърнати единъ другъ!

* *

„Помощъ! Помощъ!“ — проехтѣха изъ без-
людената улица безпомощни детски викове. Това
бѣха викове на бедния и нещастенъ Ярославъ кой-
то викаше за помощъ отъ опиянения и озвѣрения
си баща. Нѣколко минути, които бързяха за ед-
на отъ новогодишнитъ вечеринки, се затекоха и
похлопаха на вратата. При второ похлопване яви
се на вратата звѣрското лице на бащата. Отъ уста-
та му излизаше неприятенъ дѣхъ, който го правѣ-
ше още по отвратителенъ. Той ги взе за свои дру-
гари и ги покани въ кѣщи да ги почерпи—Тѣ алѣ-
зоха, и предъ очитъ имъ се откри жалостна кар-
тина. На единъ креватъ лежеше умиращата майка,
а въ единъ кѣтъ на стаята бѣше се сключало бед-
ното дете съ вперени въ земята очи. Рѣцетъ и ли-
цето му бѣха посинѣли отъ удари. И тъкмо ще влѣ-
зоха притеклитъ се хора, изгърмѣхатъ топовни из-
стреми.

Бѣше вече настѣпила новата година.

Астругъ Марселъ Аврамовъ, ученикъ V класъ

Цвѣтецътъ.

Въ младата пролѣтна градина цѣфна бѣлоснѣ-
жния цвѣтецъ. Дълбока скръбъ изпита той отъ
първия погледъ на живота. Той го смрази съ ле-
деното си хладнокрѣвие. И почувствува той сълзи-
тъ по разочарованието въ моментъ на най-искрена
надежда. Мина часъ! Цвѣтецътъ се покори съ скрежъ.
И затекоха дни, които водѣха къмъ безумна радостъ
и лудо отчаяние. Пякоститъ лжчи горѣха нѣжнито
и крѣшно стѣбло. Той се бори, той даде всичко,
каквото имаше и каквото можеше да даде. И мина
месець—отъ снѣжния цвѣтецъ остана само гола
вѣйка. Бучеца вихри въ нейното разкѣсано стѣбло,
бучеца глухи и неизказани вопли на безропотно
страдание. Самотенъ плачеше цвѣтецътъ, той бѣше
останалъ тѣй беденъ. Той даде всичко на живота,
останаха му само сълзитъ на утринната роса. Но
бѣше день на силна жегъ, слънцето прегорѣше ли-
стата на цвѣтецъ, облягаше ги съ сѣненъ жаръ, но
вътре въ него имаше животъ. Ревниво стисната въ
дълбоки обятия, облетѣше капката на сутринната
роса, сълзата на най-светлата скръбъ. Но въ този
часъ пропукъ се до него новъ цвѣтецъ. Потропна
стариятъ, превѣ се, сълзата блесна, обви съ благо-
на нѣга полуразтѣжнитъ листца. Усмивна се презъ
сълзи новиятъ цвѣтецъ, и стори му се живота чудно
хубавъ. Той гледаше нагоре, възнасяше мечти до
небесата. Той видѣ всичко да му се усмивва ща-
стливо. Не видѣ той само стария цвѣтецъ—който
му бѣ далъ животъ. Не можеше да гледа той на
задъ, а той бѣ тамъ станалъ на шепъ листи. . . .

* *

Слънце въ бѣли снѣгъ блести,
И снѣжинкитъ катъ луди
Трепватъ, блѣсватъ—пеперуди.
Че за тѣхъ се смрътъ вести

Слънце въ бѣли снѣгъ блести,
Нови мисли то навѣва,
Вредъ природата засѣвна
Диря азъ . . . кжде си ти?

Слънце въ бѣли снѣгъ блести,
Като капчица игрива
Въ сърцето се провира
Нова мисль . . . туй си ти!

Слънце въ бѣли снѣгъ блести,
И една сълза се спира
Тамъ и бавно тя умира,
Упоема въ рой мечти.

Шуменъ, Печатница И. Аргоети.

Обречената.

Мрачната богиня на нощта се промѣкна въ
шумния градъ. И зацари надъ него вѣчна тъмнина
Обви дрѣзкогледащитъ комини, прибули моренъ
погледъ съ плахата печална немошь, закрачи бър-
зо, неумолимо по незнайнитъ стѣпки на живота. Ей
спрѣ се тамъ надъ свѣтлитъ, магоснически витри-
ни, надъ вѣчнодвижация се народъ, надъ тази
тъпна, която се никога не изморява да върви гла-
воломно къмъ непознатия, но властно-привлѣкател-
ния хаосъ на безумното веселие, или неизвестна
скръбъ. Поспрѣ се тамъ, но махна съ рѣжка—Отми-
на. Безсилна бѣше тя да спре този вихрь на раз-
нѣженитъ и разплакани сѣрца. Безсилна бѣше тя
да ги обви съ своята спокойна мрачина, защото
тамъ—тамъ хилядитъ лампи тѣй дрѣзко я гледаха
и се смѣха надъ нейната немошь. Отмина тя, и
безъ да се обърне, съ болка на сърце, че тя бѣ-
ше тукъ излишна. И отминавайки, тя плахо се про-
мѣкна въ печалната и запустѣла кѣща.

И тихо е! Синковомрачнитъ отенѣци обвиватъ
предметитъ и имъ предаватъ фантастични форми.
А тамъ на своето легло, безропотно смирена, лежи
обречената. Целувката на нощни хладъ прие тя
като чародеенъ балсамъ за непознатата болка. По-
трепна тя, и съ вторачени очи загледа нѣкжде въ
безпредѣлността. Засѣхналитъ устни зашепнаха не-
чутата молитва. Отекна се въ тишината, промѣкна
се и презъ мрака, целуна бледата, просълзена ико-
на, и изчезна като блѣнъ. И тогава, тогава . . . из-
дигнала очи къмъ нея, съ плачевенъ стихъ, изтрѣ-
гиватъ изъ мрътвитъ гърди, промѣкна тя: О разка-
жи. Разкажи, що има тамъ, кждето азъ вече нико-
га не ще се върна. Кждего моя погледъ нѣма да
пробѣгне вече и да отнесе съ себе си топлото
упоение на веселостъ, животъ. Разкажи ми за мла-
достта, тази черозна царица, която съ своята це-
лувка разпрѣсква като димъ и всѣка скръбъ, и всѣ-
ка болка. Кажѣ, защо когато тя е толкова всесил-
на, остави ме самотна и безсилна? О говори, гово-
ри за всичко туй, което за менъ е вече отъ други
свѣтъ дошло. Стопни измързналото ми сърце съ
свежия лѣхъ на живота?

Като църковенъ звънъ се отекнаха сетнитъ
звучи и замръха въ тишината. Като погребална
пѣсенъ бѣха тѣ—погребалната пѣсенъ на обрече-
ната.

И мрачната нощъ, разслага своята гиганско
морна и отпустната сизга, погали бледото лице,
разхлади засѣхналитъ устни, притвори очитъ и за-
шепна. Зашепна за този хаосъ, що бѣше видѣла
и отминала. Зашепна за този градъ, който не ис-
каше вече да я признае за царица. Тихо, но мощ-
но се носѣха въ тишината думитъ на невидимата
Тѣ се възправяха като стройни куполи и градѣха
чудновати кули. Мрътавата стая оживѣваше. Прозор-
цитъ добиваха блѣска на електричнитъ ламби и
засвѣтиха съ своята дрѣзка свѣтлина. А задъ тѣхъ
като обхванати отъ бѣсна стихия се носѣха въ бе-
зуменъ танецъ тѣлпитъ—вилчави, отпаднали, загу-
бени въ своя пѣтъ, А кашната—възрастна тя вели-
ка и царсвена като храмъ. И блѣскайтъ ѝ ослѣ-
пяваше, привличаше. Въ огнени рѣце тя влечеше
тълпата вътре. Но що, тамъ бѣше страшно . . .
тамъ ажтре бѣше празно. Тѣлпата луташе се, дирѣ-
ше—напусто. Отекаха се думитъ кагъ стонъ и из-
чезаха нечути, неприятни въ сводоветъ. А долу
тачъ тѣлпата плачеше и дирѣше. А вънъ отъ блѣ-
съка се раждаха самотни сѣнки. И бродѣха, и мо-
лѣха. Но тѣхната молба бѣше само като една въз-
дишка, отронена въ бурята. Но тѣ ставаша все по-
вече и по вече. Преплиташа се, сплотяваха и, като
огромно чудовище, провираха се навсѣкжде надъ
блестящитъ ламби, надъ тѣлпитъ, готови да ги сма-
жатъ. И чудовището пристѣпяше все по напредъ,
то иде, то ще обви въ своитъ прегръдки и обрече-
нената. Но въ този мигъ отъ просълзената икона
се отрони сълза. Тя блесна и остави надъ главата
ореолъ. И всичко като въ сѣнъ изчезна. До легло-
то тъмни сѣнки плътно се притискаха. Но въ очи-
тъ на обречената сияеха лжчитъ на божественото
откровение. Тя виде, тя разбра и тя не съжелява-
ше вече че си отида.

Соня Манолова, у-ка 8 кл. дев гим.

Шапкарица „БРАТСКИ ТРУДЪ“

изработва разни ученически

— ФУРАШКИ и БАРЕТКИ —

разни фасони отъ доброкачественъ материалъ

Цени умѣрени.

СИНО ИС. ФАРХИ & С-не — Шуменъ

модерна шивачница и дрежарница

срещу кѣщата на Дръ Смѣдовски.

Съобщава на поч. си клиенти: че по случай

Великд. празници

достави: голѣмъ изборъ готови:

Дамски манта — Мажки костюми и пардесюта.

Голѣмъ изборъ: Бѣлг. и Англ. платове, специално:

шевиоти, ластикотини и габардини.

ПРИЕМА ПОРЖЧКИ ЗА

мажки дрехи и дамски манта

Цени конкурентни. Работа чиста и акуратна.